

Становище за дисертация на тема „СЕЦЕСИОНЪТ В ТВОРЧЕСТВОТО НА ИВАН МИЛЕВ И ГУСТАВ КЛИМТ. СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ“ на Елена Михайлова Георгиева, докторант към катедра „Живопис“, ФИИ, НХА от проф. Божидар Стоянов Бояджиев, р-л на Ателие № 5 /301, 304/, катедра „Живопис“, ФИИ, НХА

Днес, както подчертава Елена Георгиева „творецът има своята абсолютна свобода“. За да изясни това твърдение докторантката отправя своя интерес към онзи епизоди от историята на изкуството, когато се разгръща духът на нова модерна епоха и постановките на установеното в изкуството търпят своята решителна критика и отрицание. В последните десетилетия на 19 и началото на 20 век, художници въстават срещу салонното изкуство, учредявайки творчески сдружения. Така възниква и Виенския сецесион, основан през 1897 г. от забележителния Густав Климт и други виенски художници. Сецесионът разгръща своята сила и в международен план без да подминава и нашата страна, като придобива мастна характеристика във връзка с историята и художествените традиции на България. „Един от най-ярките български представители на това международно течение за обновление в изкуството е Иван Милев.“ /Е.Г./ Тези пределно ясни уводни редове ни съобщават основните цели и задачи, които си поставя и преследва Елена Георгиева в нейния труд. Що се отнася до методологията на изследването тя е декларирана още в заглавието на докторантурата. Сравнителен анализ на творчеството на двама значими художника. Единият със световна слава и международно музейно присъствие, а другият с огромно значение за нас българите заради затрогващото му отношение към националния ни характер, към историята ни, към нашите национални трагедии, към нашата национална същина. Бих искал

да приветствам този смел и не лесен избор от страна на Елена. И тя го защитава като представя задължителните изходни данни за всеки от тях, от които съдим за развитието на Климт и неговата неповторимост и за самородното устройство на Иван Милевия талант. Испитах голямо удоволствие от сравнителния анализ на творчеството на двамата автори и намирането и установяването на точните признаци, по които се осъществява последният. Ще си позволя да изброя тези признаци, обособени като подглави от Глава трета:

**Психологическа специфичност на сецесионната творба,
Изкуството като манифест,
Портретният жанр в изкуството на Густав Климт и Иван Милев,
Сецесионната естетика в монументалното изкуство,
Женският образ,
Орнаменталното богатство на сецесионната творба,
В търсене на по-дълбока експресивност,
Тематичният регистър в творчеството на Иван Милев и Густав Климт,
Целувката и Крали Марко**

Дисертационният труд съдържа 217 страници. Структуриран е по правилата на дисертационната композиция. Към основните съдържания, свързани с гореспоменатия сравнителен анализ и признаците по които е направен ни довеждат Глава първа и Глава втора, където подробно и логически подредено става дума за общоевропейското стилистично направление Ар нуво, за неговите разновидности и характерни особености, за културната, социална и политическа среда в Австро-Унгария и България. Подробно са представени характеристиките на Виенския сецесион и дружеството „Родно изкуство“. Обстоятелствено са извадени на преден план творческите особености на Климт и Милев, разбира се, във връзка с измеренията на тяхното време и

пространство. И все пак нещо ги свързва. Цитирам Елена:
„Човекът, безкрайно лутащ се между Ерос и Танатос в екстаз и болка, борба и съзидание, мъчително очакване и осъществяване. Човекът в усилен делник и пъстър празник, в любовно откровение и болезнена раздяла, в безпътица и страстна молитва – такъв го възпява Иван Милев. Голямата тема в зората на богоборческия модернизъм е човекът – такъв какъвто е.“

За приносите:

Мисля, че Елена Георгиева е напълно права, когато твърди, че подобен сравнителен анализ на творчеството на Иван Милев и Густав Климт не е правен. Преодоляни са характерни за предишната епоха едностранчиви тези или аналитични дефицити в монографиите и публикациите, посветени на Иван Милев и стилистиката на художника.

Изследването е фокусирано и върху сецесионната стилистика в творчеството на Иван Милев и Густав Климт. „Разгледана е хронологията и характеристиката на явленията, довели до възникването на идеи и кристализацията им в пластически решения“.

Изследването цели да представи самородното творчество на Иван Милев, през обектива на социалния, културен и политически фон в България през 20-те години на миналия век, когато модерните западни влияния се наслагват върху българската средновековна художествена система от приложните изкуства и занаятите.

Важен принос на изследването е заявената и изтъкната първостепенна роля на идейния обмен като отключващ творчески фактор.

В изследването се акцентира на международната изложбена дейност на Виенски сецесион, която се явява мощен катализатор

на процесите, довели до обособяването на виенската разновидност на Ар нуво. Защитена е тезата за искреното и самобитно изкуство на Иван Милев като вдъхновено и от модерния възглед за отказ от „натуронаподобителност“. Със специфичния си колорит и композиционна ритмика творбите на Иван Милев са колкото наши толкова и модерни и приносни за световното изкуство.

Държа да отбележа и подчертая качествата на добре оформеното, подробно и прегледно поднесено визуално съдържание на приложението към дисертацията, което не изненадва като се вземе под внимание факта, че Елена Георгиева е завършила живопис и преди всичко е художник. Това личи и в нейните аналитични подходи, изказ и фокус към определен тип подробности от съдържанието на изследването. Оставам напълно удовлетворен от образователните и научни характеристики на докторантурата, озаглавена **„СЕЦЕСИОНЪТ В ТВОРЧЕСТВОТО НА ИВАН МИЛЕВ И ГУСТАВ КЛИМТ. СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ“** на Елена Михайлова Георгиева, и предлагам на компетентното Научно жури по тази процедура да й присъди научната и образователна степен „Доктор“

Проф. Божидар Бояджиев

Председател на Научно жури